

15

25 26

mol lier

een janusboek

Dit boekje is opgevat als een janus-gezicht. Draai het ondersteboven omgekeerd en zie het andere project

152526 d

Bestek voor de tweede fase van de open oproep tot kandidatuurstelling 15 2008, projectgebonden selectie mbt

het project 25, de volledige studieopdracht voor de nieuwbouw van klaslokalen en een toernooi voor de basisschool "het Egeltje" te Hut;

En project 26, de volledige studieopdracht voor de basisschool buitengewoon onderwijs "t Vestje" te Lier;

Bestek voor een dienstenopdracht - Aanstelling van ontwerper

In het kader van de procedure van de open oproep gebaseerd op de prijsvraag voor ontwerpen gevolgd door een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.

Open Oproep 15 werd gepubliceerd in het Bulletin der Aanbestedingen op 22 | 01 | 2008 onder nummer 820 op pagina 1247
en in het Europese Publicatieblad op 22 | 01 | 2008 onder nummer 2008/S 14-017974.

24 november 2008 – 03 december 2008

Concept; verhaal en verbeelding

- a. Een nota betreffende het concept of de verkennende visie van de ontwerper over de wijze waarop hij de opdracht benadert, in functie van de doelstellingen en uitgangspunten die de opdrachtgever verwoord heeft in de projectdefinitie en de benadering van aspecten van duurzaam bouwen
- b. Schetsen, tekeningen, beeldmateriaal of andere die nodig zijn om duidelijk te maken op welke wijze de visie ruimtelijk zou worden uitgewerkt en gematerialiseerd.

Eigen aan de ontwerpmethodiek maar ook verhalende wijze van presentatie is de nota en de tekeningen in een 'story-board' bij elkaar in een opeenvolgend aantal beelden. Met andere woorden: de nota volgt de 'ver-beeld-in'g verspreid over de opeenvolgende beelden.

...een school met een hoog architecturale waarde én een school waarin elke vierkante meter optimaal benut kan worden...voor de buitenwereld in het oog...open structuur... aangename leer- en leefomgeving...mooi, praktisch, licht, kleurrijk en groen...ouders en toekomstige leerlingen moeten door de aantrekkelijke buitenzijde zin hebben om binnenin een kijkje te komen nemen...sfeer van geborgenheid en veiligheid...het is dan ook van belang dat de nieuwe gebouwen en het oude gedeelte goed bij elkaar aansluiten...een strak gebouw...gangen meestal ruimte verblindend...kleurrijke ramen en deuren, met veel lichtinval...ingemaakte kasten...klasse doorbrekend...integreren van de gang als tijdelijke werkruimte...nood aan een polyvalente zaal...daarnaast ook turnzaal...open school...open voor buurtwerking...sportieve school...groot grasveld...architecturale waarde uitstralen...maar ook milieuvriendelijk, energiezuinig en onderhoudsvriendelijk...overdekte speelplaats

Uit de projectdefinitie van het Egeltje

Herkenbaarheid...meerwaarde aan landschap...neutraliteit en pluralisme...duurzaamheid...tijd trotseren...permanent aanpassen aan gewijzigde visies of behoeften...verder te reiken dan enkel het onderwijsgebeuren...eventuele nabestemming...energetisch profiel...inplanting, oriëntatie en concept...gratis verkrijgbare energie...hedendaagse materialen en zo klein mogelijke onderhoudskost...materialen...milieu

Een snelle realisatie van een efficiënte nieuwbouw...

Uit de algemene projectdefinitie

een school met een hoog architecturale waarde én een school waarin elke vierkante meter optimaal benut kan worden...architecturaal geïntegreerd maar toch duidelijk herkenbaar...aangename leer- en leefomgeving...100% functioneel, mooi, praktisch, licht, kleurrijk en groen... overzicht, duidelijkheid en structuur...veiligheid...extra speelruimte...geborgenheid, samenhang en sociale controle...centrale ontmoetingsplaats...groen...onthaal...aan de hoofdingang...afscheiding...lokalen via polyvalente lokalen...school in werking kan blijven tijdens de werken...gezelligheid...welbevinden...integratie...wisselwerking tussen openheid en beslotenheid...sfeervolle leefomgeving...overzichtelijke, beheersbare en modulaire structuur...sobere functionele, maar esthetisch aanvoelbare stijl...

Uit de projectdefinitie van het Egeltje

Dit paviljoentype heeft enkele belangrijke kwaliteiten... klaslokalen...2 gevels...nevenruimtes tussen...centrale hal...rechtstreekse buitendeur... er werd zuinig omgesprongen met ruimte...zeer compacte gebouwtjes...geen gang, geen aparte circulatieruimte...zeer sterk op de buitenruimte georiënteerd...visueel contact...de werking van de school is nauw verweven met de aard en de ruimtelijke kwaliteiten van deze paviljoenen...actualisatie of vernieuwing van deze typologie...de openheid en toegankelijkheid is groot en tegelijk is er ook het gevoel van overzicht en toezicht op het domein, wat een gevoel van geborgenheid en veiligheid geeft...er zijn natuurlijk praktische punten voor verbetering vatbaar...aspecten van duurzaam bouwen...in beide sites is er nog genoeg bouwplaats om de noodzakelijke ruimte in gelijkvloerse paviljoenen te realiseren, maar in de toekomst zal uitbreiding dan niet meer mogelijk zijn...stapeling...twee bouwlagen denkbaar...E70 voldoen...nagedacht worden over structuur, gebouwschil en noodzakelijke technieken...een type of modulair systeem dat tegemoet komt aan de verschillen in ruimtebehoefte en programma van eisen...veelzijdig inzetbaar...in beide sites maatwerk...mogelijkheid voor standaardisatie en prefabricatie...studie- en uitvoeringstijd en aanbesteding en prijssetting voordelen denkbaar die maximaal benut moeten worden...

Uit de insteek projectdefinitie van de Vlaams Bouwmeester; Anne Malliet

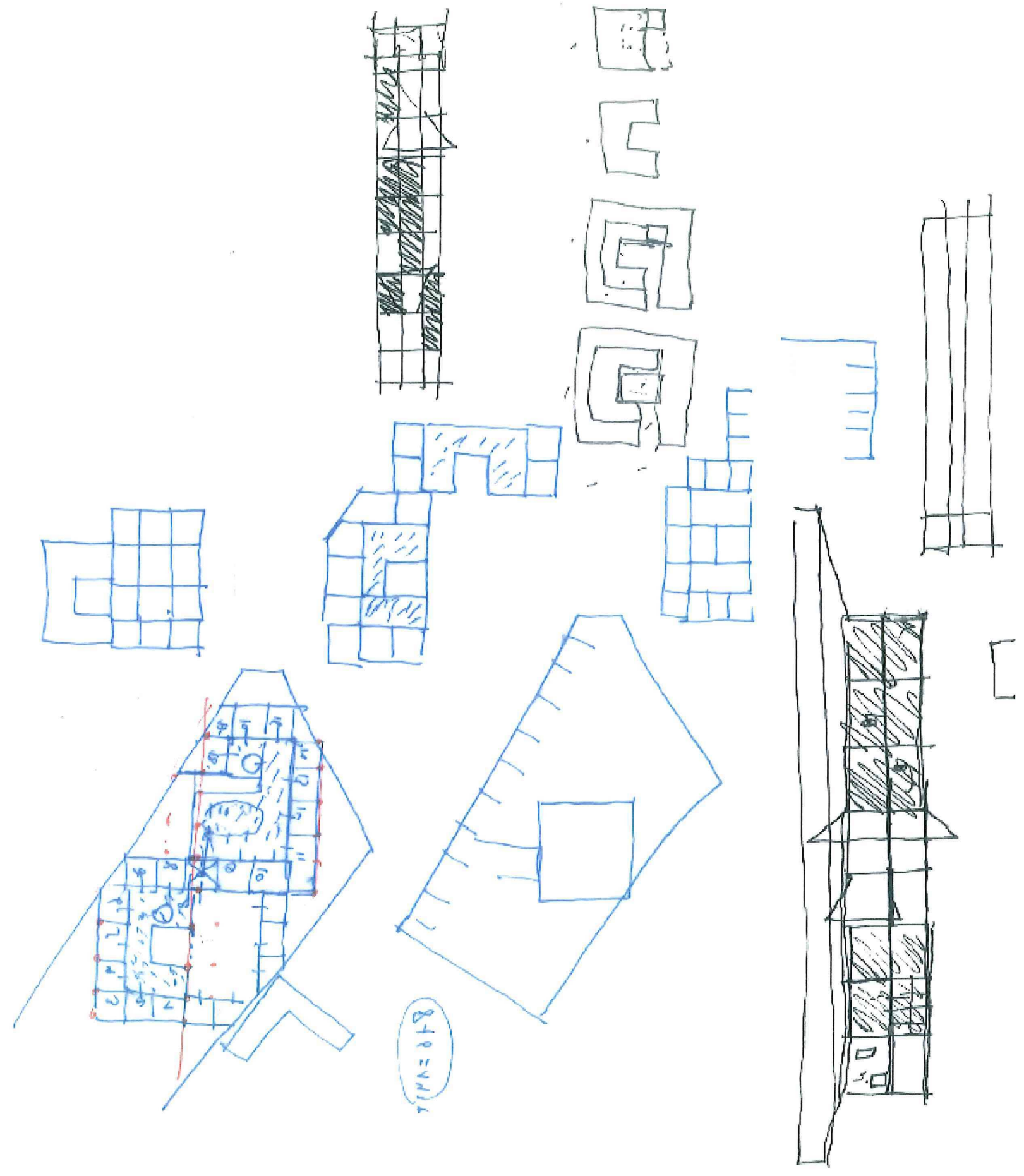
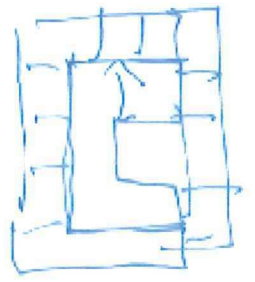
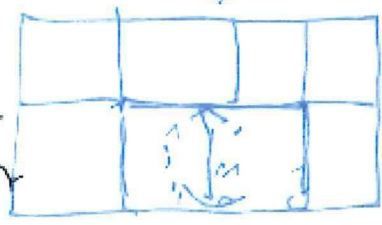
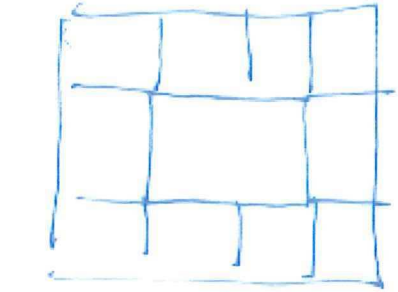
Verder is het de gehele site de setting vormt waar de activiteiten en de gebeurtenissen van de school plaats hebben; die het schoolse verblijf in een herkenbare en betekenisvolle omgeving of context plaatst; die de identiteit van het instituut uitdraagt en zowel ruimtelijk als maatschappelijk positioneert. ***

Uit: de school als ontwerpogave, Guy Châtel en Elisabeth Mercelis over samenhang.

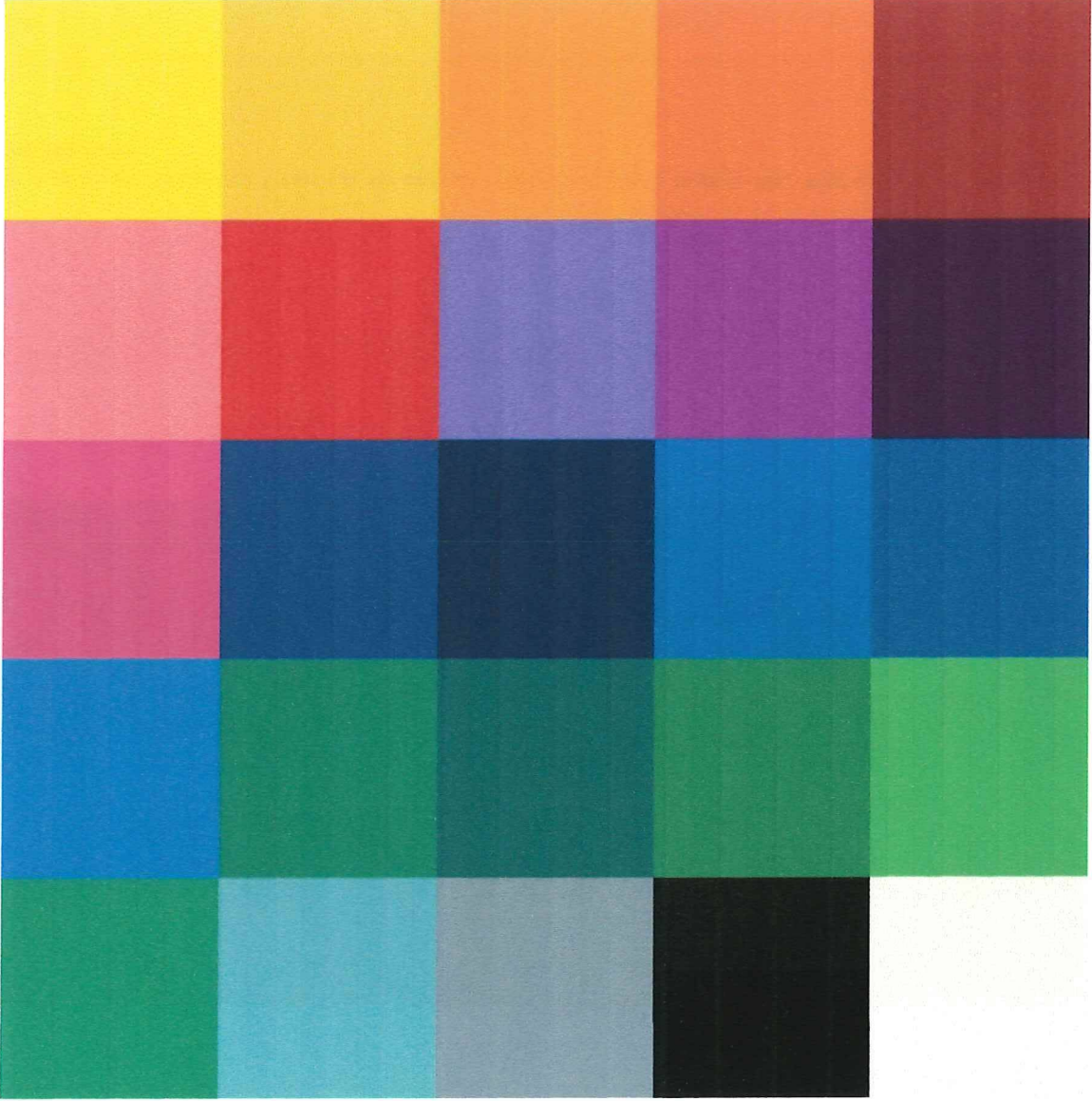
670 m²
 870
 (270)
 ± 460 m

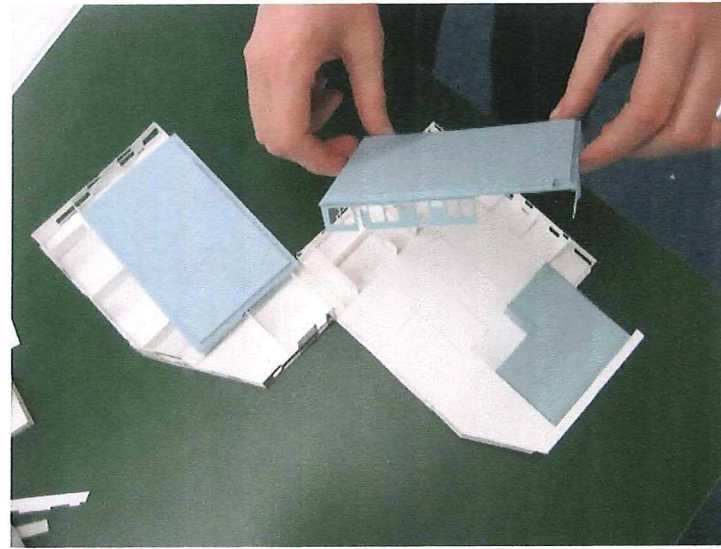
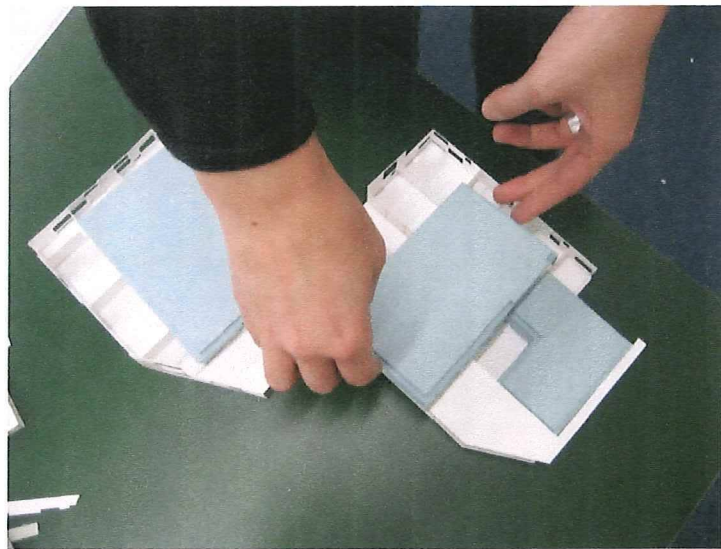
33 x 7 = 231
 15 x 7 = 105
 22 x 36 = 792

 768
 3 x 2 = 69
 870
 7 x 7 = 49
 870

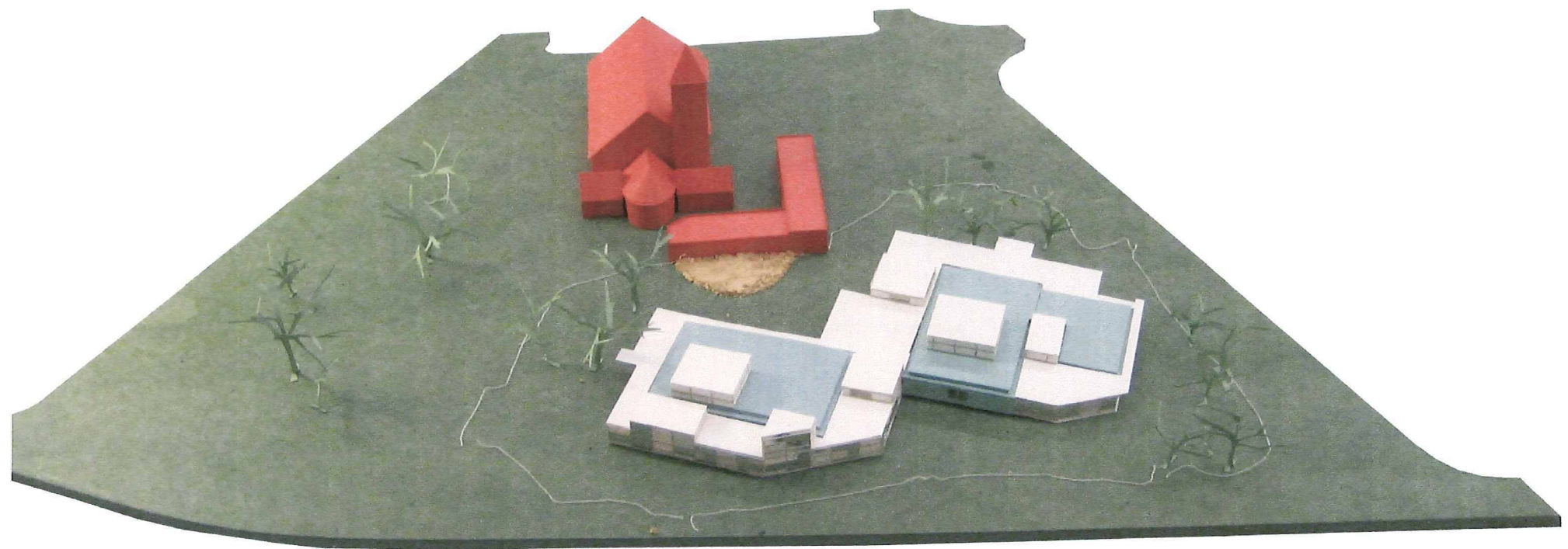

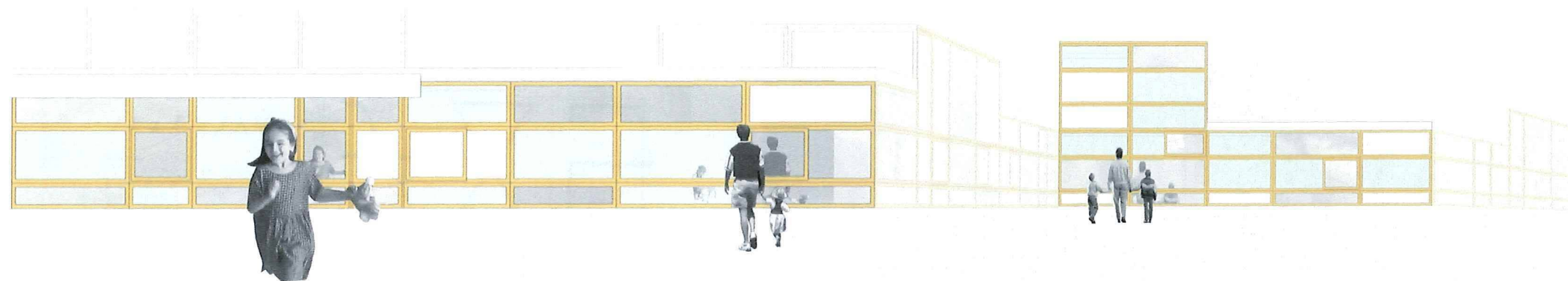
849 = 7 x 121

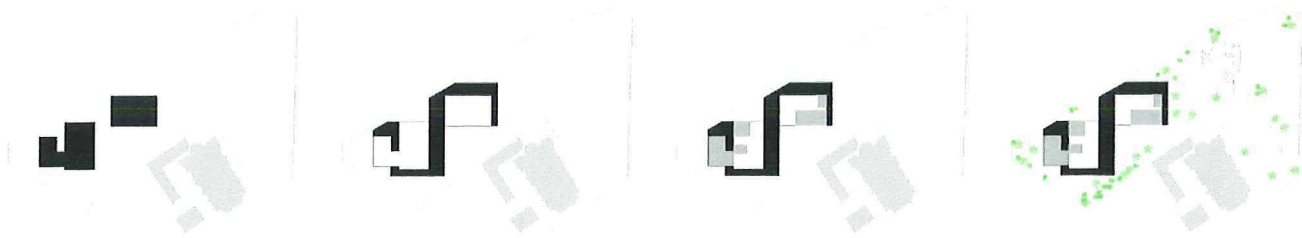

maquette

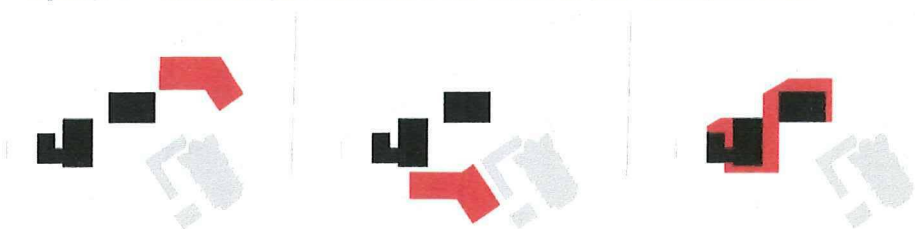

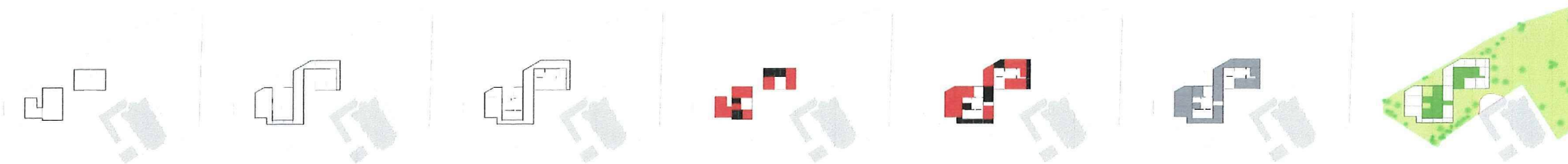
gevel straat

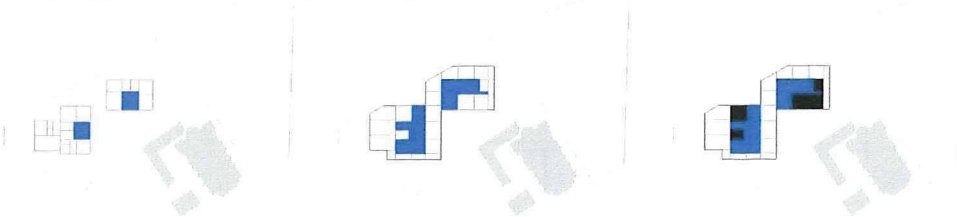
Figuurlijn 1. Verhaal van jas rondom. Dat is het. Rondom de plek. En de plek rondom.

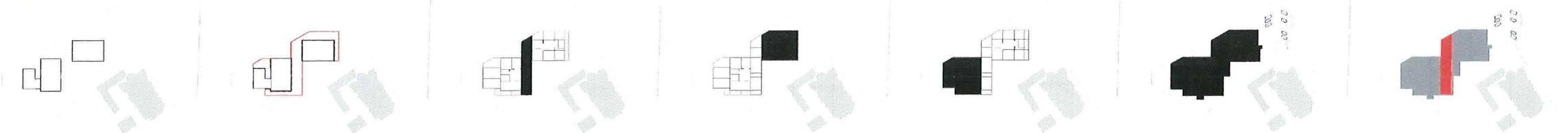
Figuurlijn 2. Verhaal van jas rondom. Oefening in compact. In omhullende - gevel -. We beschermen -isoleren- meer. Maar alles is nu ook beschermd -geïsoleerd-. Mocht het evenwel twee aparte gebouwen zijn - en dus in de veronderstelling dat ook het bestaande eerder vroeg dan laat moet en zal beter moeten; daar moeten we toch vanuit gaan!-; dan zou veel meer moeten worden beschermd -geïsoleerd-. Dus vandaag beschermen -isoleren- we meer dan louter het nieuwe; want we nemen het bestaande mee - principe van de jas - maar dat is dan flink minder dan bestaande en nieuw apart. Compact! Compact!

Figuurlijn 3. Het verhaal van jas: de kringen van de klassen. En het ontstaan van de polyvalente ruimte. Polyvalente ruimte te onderscheiden van het begrip van de polyvalente plek.

Figuurlijn 4. Het verhaal van de jas: is het verhaal van binnenzakken van de jas: de polyvalente plek. De plek. Wat allemaal niet in die binnenplek kan. We nemen wat buiten is mee naar binnen en wat binnen is kan naar buiten.

Figuurlijn 5. Sterke jas. Draaglijn van de gevel en onafhankelijke draaglijn langs de bestaande structuren. Tussenin invulwanden. Degelijke draagstructuur en vrijheid van plan voor de toekomst. Maar ook: systematischer uitvoering en prefabricatie mogelijkheid.

Figuurlijn 6. Ik trek mijn jas aan. Maar het blijft ondertussen school. Ja; bouwplanning.

Figuurlijn 7. Bij de projectdefinitie wordt gesuggereerd om in twee bouwlagen te bouwen opdat voor de toekomst voldoende bouwterrein zou kunnen vrij blijven. Het principe van de jas maakt evenwel dat zeer compact wordt gebouwd en eigenlijk het terrein vrijkomt dan dat het zou worden gehypothekeerd. Zelfs als uitbreiding zou bovenop kunnen worden gebouwd! Jawel; duurzame uitbreiding mogelijk!!

Hoe meer.

Hoe meer men naar het /de paviljoen(en) kijkt. Hoe meer men ziet. Men ziet het misschien niet allemaal meer vandaag. Want men is het zo gewoon. Zo gewoon. Te zien wat niet meer kan. Maar toch. En op den duur. Hoe meer je terug kijkt. Hoe meer je ziet. Terug kijkt. Ook terug kijkt. Hoe het in het begin moet geweest zijn.

In iedere geval: het is duidelijk: rondom een open binnen(plaats) en open naar een buiten(plaats). Transparantie; lichtheid. Modern. Zo noemde men dat in die tijd.

Toen het perfectie antwoord op hoe meer. Dat het vandaag 2008 is en dat het toen iets van eind 1960 was of zelfs 70; dat is duidelijk.

En nu? Hoe meer? Hoe is meer vandaag? Hoe meer school maken?

We doen gewoon verder. Zo gewoon. Ja, zo gewoon. Verder.

Het schema spreekt voor zichzelf. En toch willen we er meer over zeggen. Of onderstrepen.

Allereerst willen we het model van de binnenplaats koesteren. Nu dat is vandaag niet eenvoudig gezien de geldende hedendaagse bouwprincipes en kostenverwachtingen. Eigenlijk zijn dergelijke loutere ruimtes niet meer evident te realiseren. En anderzijds is het ook niet evident om een juist statuut voor die ruimte af te bakenen. Polyvalente ruimtes wordt dat dan genoemd. Polyvalent; het wonderwoord om misschien wel eigenlijk het onvermogen om te onderscheiden te onderkennen. Omdat dat onderscheiden om allerlei objectieve redenen – kosten – of subjectieve argumentatie – het onbaatzuchtige verlangen naar het immer onbecommentarierde principe der flexibiliteit na te streven – wordt afgewezen. Enfin; de polyvalente plaats. Of plek. Om te turnen en veel anders meer. Eigenlijk was het toen ook al zo: we eten er; en turnen er; en schuilen er voor de regen; geven mama een zoen en komt papa ons halen. Merk op; we willen het meteen al niet meer alleen polyvalente ruimte noemen; dan wel polyvalente plek. Plek is meer dan ruimte. Het is de aanduiding van daar waar meer dan functie gebeurt. Het is daar waar ook ontmoeten plaats heeft. Plaats heeft. Zo maar. Zo maar gewoon. Zo gewoon. Zo gewoon was het toen al; is het nog steeds vandaag bij de school. Hoe vreemd; hoe mooi: bij monde van de analist: er is geen circulatie ruimte! Bij monde van de mode: dat is pas compact! Dat is pas duurzaam! Bij monde van de econoom: dat is pas sparen! Bij monde van de architect: dat is mooi! Mooi; niet alleen als van de schoonheid; maar ook als slim; praktisch; poëtisch; adequaat; duidelijk en nog net dat verassende; enz...

Neen; of liever: Ja, we kunnen niet anders; we willen niet anders. We willen meer van dat! Dat meer! De plek; dat is wat die typologie is. Rondom die plek. De plek waar rondom onze klassen staan. Dat meer! Dat nooit meer anders! En als plek! Niet als ruimte; want plek is zoveel meer! Dat weten we al vandaag in onze school. Soms is het precies of we het niet meer weten. Maar nu je het zegt. En we geloven dat het nog beter; anders kan. Ja!

Zo dus. Dat schema dus. Dus dan zo: of om het zo te zeggen: waar vandaag de klassen in een quasi gesloten kringetje rondom die mooi plek staan; daar voegen we vandaag een extra kringetje toe. En dat levert dan volgende op: het vroegere kringetje wordt die plek waarover we het almaar hebben; en de eerste plek kan nu een echte ruimte worden: om te turnen en te feesten; te dansen en te springen. We deden/doen gewoon verder: en zie: klassen zijn weer rondom; en het polyvalente weef zich te onderscheiden in een functioneel verhaal alsook een het verhaal van de plek.

En nu; bovendien; ook wat vandaag bovenaan het agenda staat: duurzaam! Duurzaam! Ja; en meer dan dat duurzaamheid steeds verkeerdelijk en modieus beperkt wordt tot isolatie en zonnepaneel en warmtepomp – laten we dit nu allemaal sfilaan als louter standaard gaan beschouwen; zoals mortel tussen de bakstenen; dat schreeuwen we niet langer van de daken! -. Om te beginnen: herbruik! Niet alleen qua materiaal; maar ook qua ruimte. Qua materiaal wordt uitgesloten dat afbraak door transport en vervuiling – en dat is zo vaak vergeten – danig mens en omgeving belast; nog moet minder materiaal aangesleept worden – eveneens van die belasting op mens en omgeving: 1m3 beton staat voor 1m3 CO -. Minder materiaal moet aangesleept: het nieuwe bouwdeel vindt al een deel van zijn materiaal – gevel – terug bij het bestaande; en voor het meer programma – de plek – die in het bestaande zijn plaats vindt moet geen materiaal. Natuurlijk compenseren we extra klassen. Maar de materiaalkwaliteit daarvan is dan ook beter. Qua ruimte: herbestemming moet in het discours der duurzaamheid het eerste adagio zijn. Wat niet altijd evident is; want wat herbestemd moet worden vloekt vaak met de bouwfysische verlangens; alsook de mindere rendement volle economische realisatie. En kijk: nu net door het bestaande gebouw te omarmen met de nieuwe klassen; zijn die klassen de nieuwe jas voor dat gebouw. Bouwfysiek opgelost. En voor alle klassen! En compact bovendien! Dus: meteen ook qua energievraagstuk mee: het vraagt minder energie! En dus ook een economisch vraagstuk: minder exploitatie straks; maar ook vandaag bij het realiseren: we herbruiken zonder het bestaande danig te moeten aanpakken: net door de techniek van het omarmen.

Want dat is nu toch wel opmerkelijk: door de implanting: het werd niet gevraagd: maar zo nemen we meteen het bestaande mee! Duurzaam; niet? Jazeker; even duurzaam dan de suggestie van twee bouwlagen. Tegelijk moet/mak/zal een tweede bouwlaag niet uitgesloten moeten worden: dat kan evengoed op deze nieuwe uitbreidingen. En eigenlijk: eigenlijk; gezien het ritme van bouwen – vaak pas om de twintig jaar –; dan is het toch aangetreft dat we ondertussen goed samen kunnen zitten en niet moeten uitzien op een wachtende bouwtekening. Ondertussen kunnen we aangenaam lucht en licht nemen. Afstand en nabijheid. En moet er meer: dan; dan kan het erbovenop! De huidige bouwtekening kan daarvoor al de nodige maatregelen nemen! Jawel!

Het nieuwe als jas voor het bestaande. Dat is meteen ook poëzie. Poëzie van de geborgenheid, intimiteit, samenhang. Mogen we: gezelligheid!

Tegelijk laat het plaats aan wat we nu net zo fijn vinden aan onze school: de plek rondom: niet alleen het gebouw is nu meer; maar ook die plek rondom. Ze blijft wat het is. Eigenlijk is ze nu nog meer! Meer gedefinieerd. Meer vrij. De plek rondom. En laten we het ook nog even hebben over rondom de plek. We bedoelen dus de polyvalente plek: de bestaande klassen worden doorbroken: een sequentie van extra ruimte ontstaat. Extra die verbindt; of op een ander moment net weer specifiek maakt: bijzondere hoeken en kanten voor om het even wat. Eigenlijk die brede gang waar van alles kan waarover we van alles ooit al droomden. En een deel van het programma ook mag. En gang die geen gang meer is. Geen bruto meer. Want weggedroomd.

Het vraagstuk van de typologie. Daarbij is die typologie niet meer dan het antwoord op dat vraagstuk: typologie van de plek. De plek rondom; en rondom de plek. Rondom-plek-rondom. School als plek die meer is dan klas. Plek om te verblijven. Plek om thuis te zijn.

Bovendien. Typologie: dit is duidelijk niet alleen de wijze van bouwen; ook niet alleen de wijze van plan. Maar misschien is plan wel eerst. Dat hebben we nagezien. En dan dat bouwen. Moet dit prefab? Is het niet zo dat merites van prefab toen anders lagen dan nu? Vandaag wordt het vaak eerder vermeden?! Nu; zelfs los van deze hedendaagse tendens: gezien het maatwerk – lezen we al terecht in de opdrachtformulering – en ook gezien deze aanpak meteen de bestaande gebouwen die anders bouwfysisch verweesd zouden achterblijven meteen meenemen; lijkt de zomaar prefabricatie niet op zijn plaats.. Niet zomaar. Wel zo: we zullen /kunnen op zoek gaan naar een specifieke prefabricatie. Zoals: een prefab vensterwerksysteem; een vaste overspanningmaat van draaglijn naar draaglijn en dan nazien hoe dat kan worden geprefabriceerd.. Zo. En een eerste oefening is hier al gemaakt.

Het vraagstuk van uw school: Uw weet nog wel dat uw school zo fijn is; alleen is het inderdaad 2008; maar de reden waarom vandaag uw school zo fijn is – de typologie van, die rondom-plek-rondom – kan beslist ook in 2010! U zal het zien!

Plan. Leest zichzelf. Dat doet de school vandaag ook toch; niet? Maar kijk nog eens naar die plek.

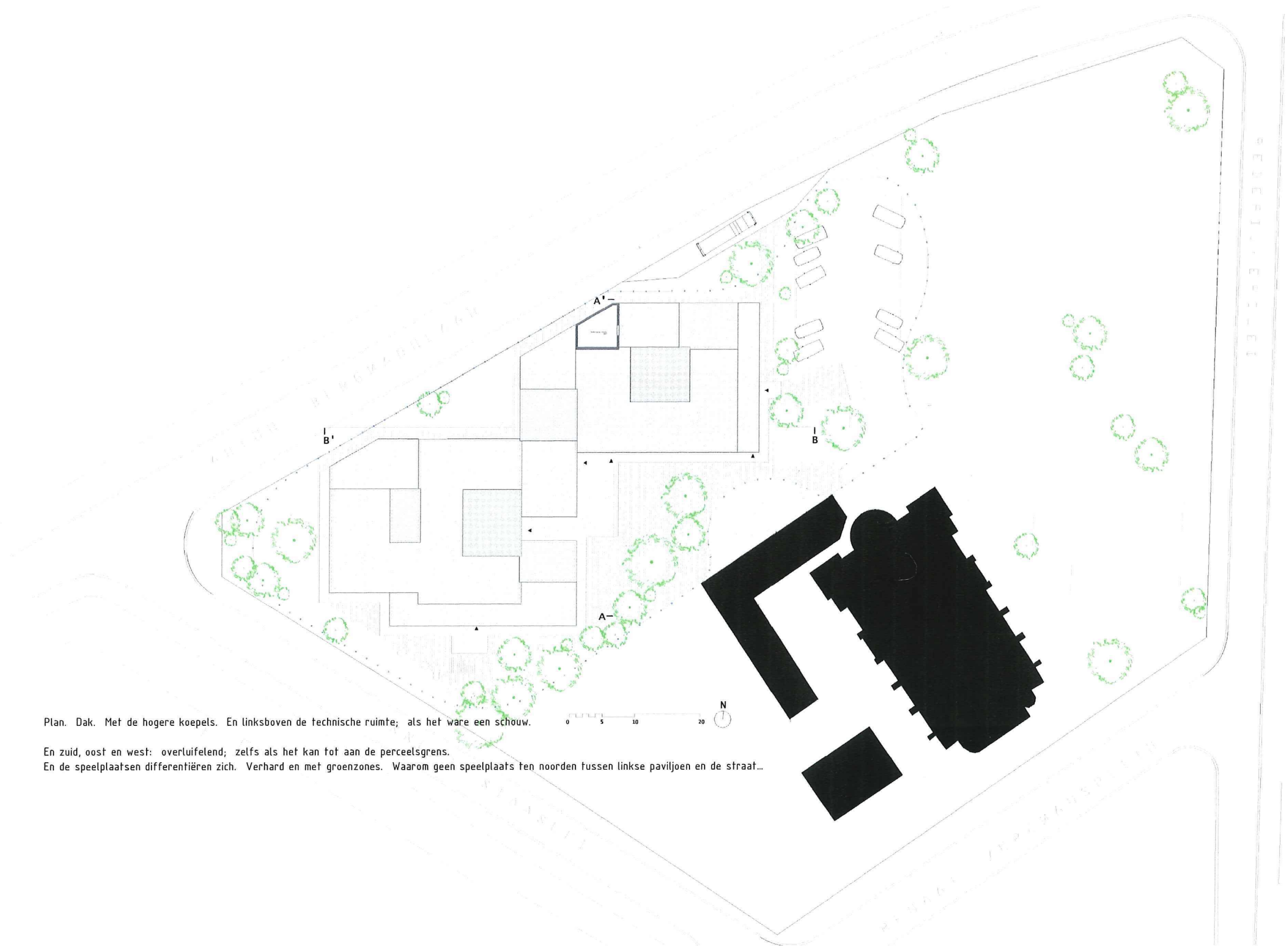
Die plek rondom de de school. Hoeveel plek er niet is...
Die plek midden in de school. Wat die allemaal niet kan. Is.

De speelplaats rekts zich uit. Maar differentieert zich ook..

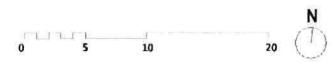

Plan. Leest zichzelf. Dat doet de school vandaag ook toch, niet? Maar kijk nog eens naar die plek.

Rechtsboven komen we binnen via het onthaal. De kinderen komen binnen via de hoek tussen de beide paviljoenen. De paviljoenen zijn polyvalente plekken waar langsheen de klassen zich schikken. Samen met de andere specifieke ruimtes. Een aantal klassen bevinden zich trouwens nog steeds in die polyvalente ruimtes.

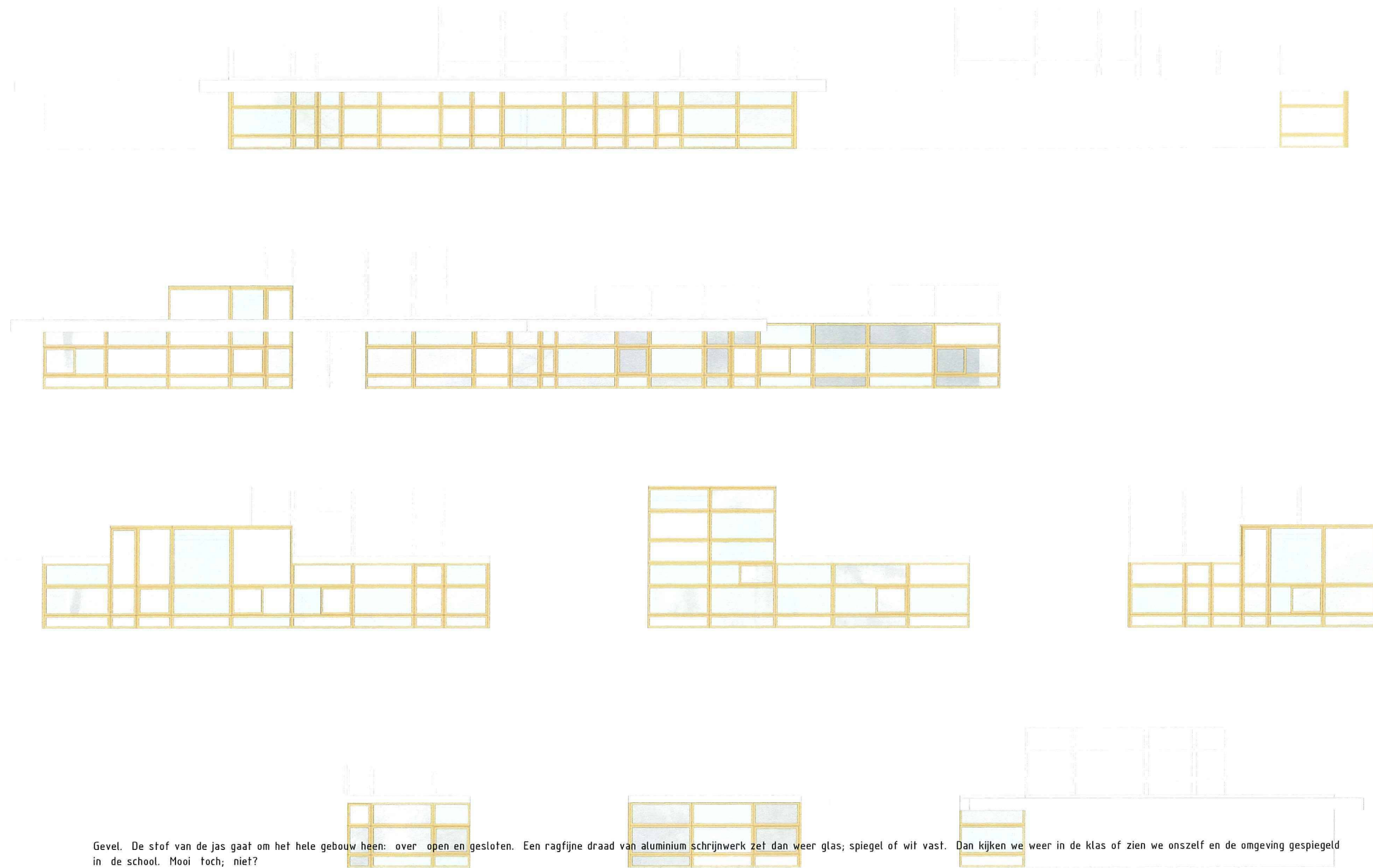

Plan. Dak. Met de hogere koepels. En linksboven de technische ruimte, als het ware een schouw.

En zuid, oost en west: overliefelend; zelfs als het kan tot aan de perceelsgrens.

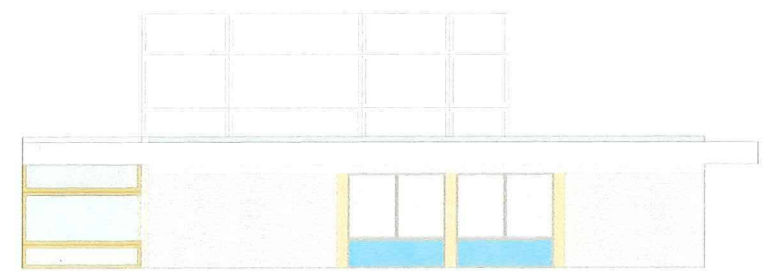
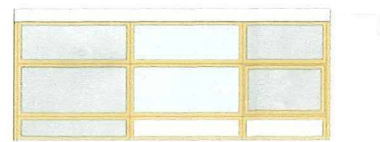
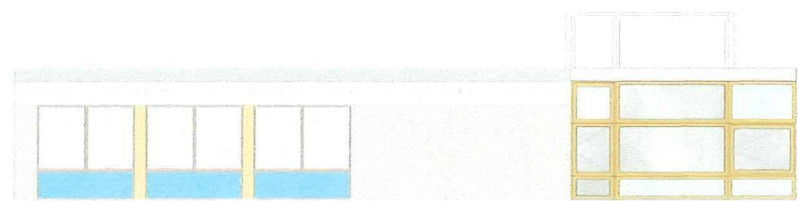
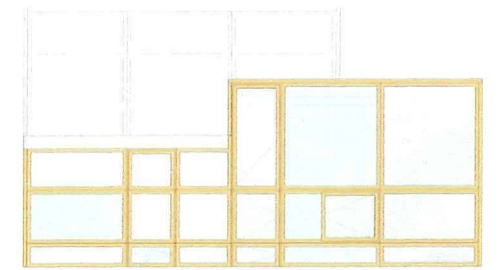
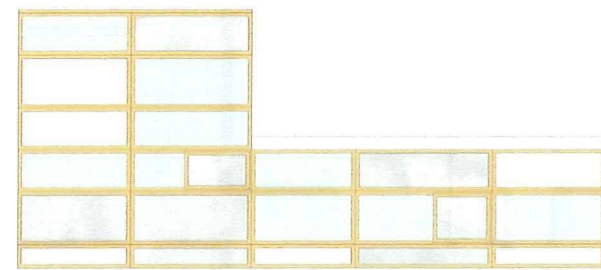
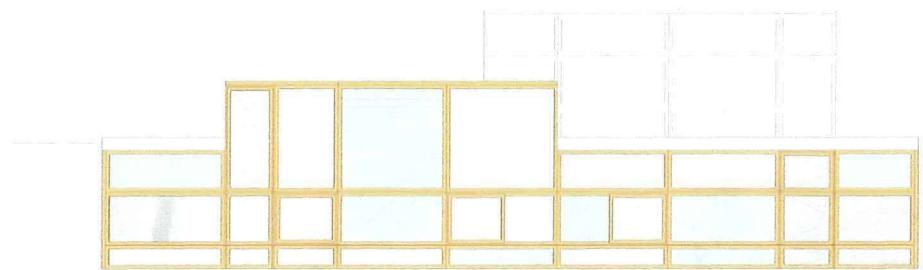
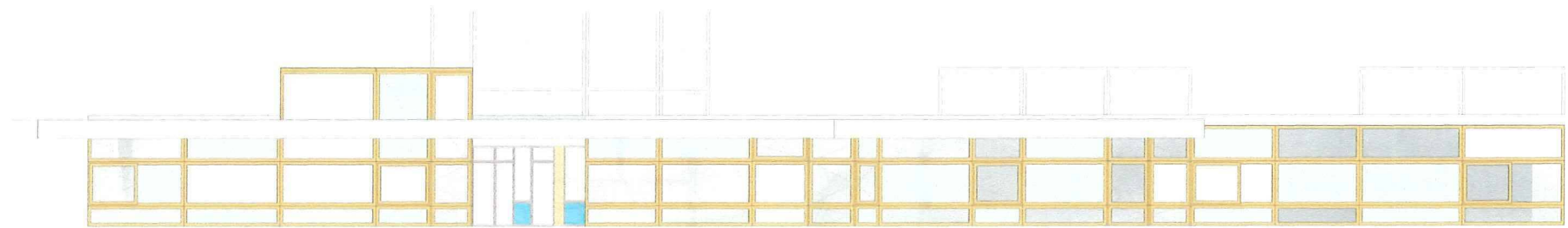
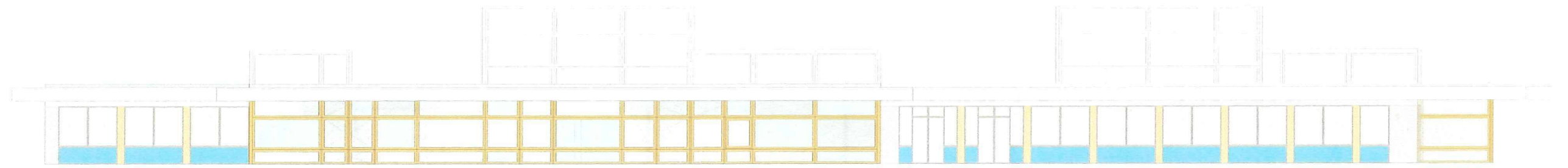
En de speelplaatsen differentiëren zich. Verhard en met groenzones. Waarom geen speelplaats ten noorden tussen linkse paviljoen en de straat...

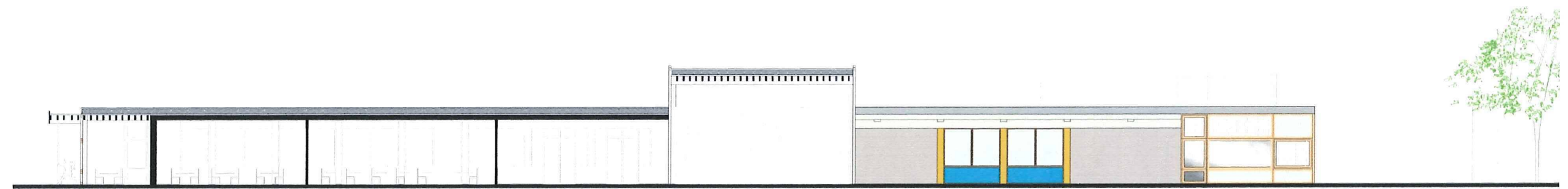

Gevel. De stof van de jas gaat om het hele gebouw heen: over open en gestoten. Een ragfijne draad van aluminium schrijnwerk zet dan weer glas, spiegel of wit vast. Dan kijken we weer in de klas of zien we onszelf en de omgeving gespiegeld in de school. Mooi toch; niet?

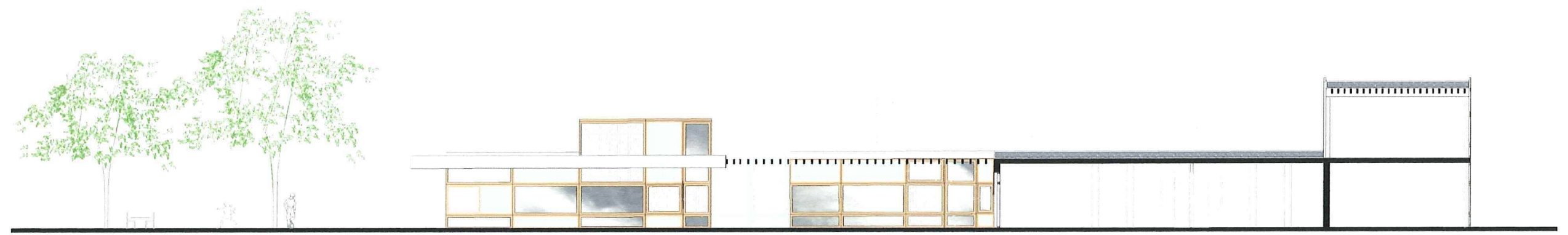
Een aantal ruimtes zijn hoger. Om licht. Om anders te zijn.

En de grafiek van de segmenten en verdelingen... een transcriptie van de verhoudingen van de gevel van vandaag. Alsof de school nooit anders is geweest. En het dak. Het dak als 'afdak'. Zoals dat steeds bij scholen is.

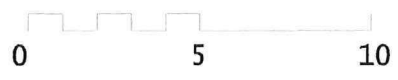

B-B'

A-A'

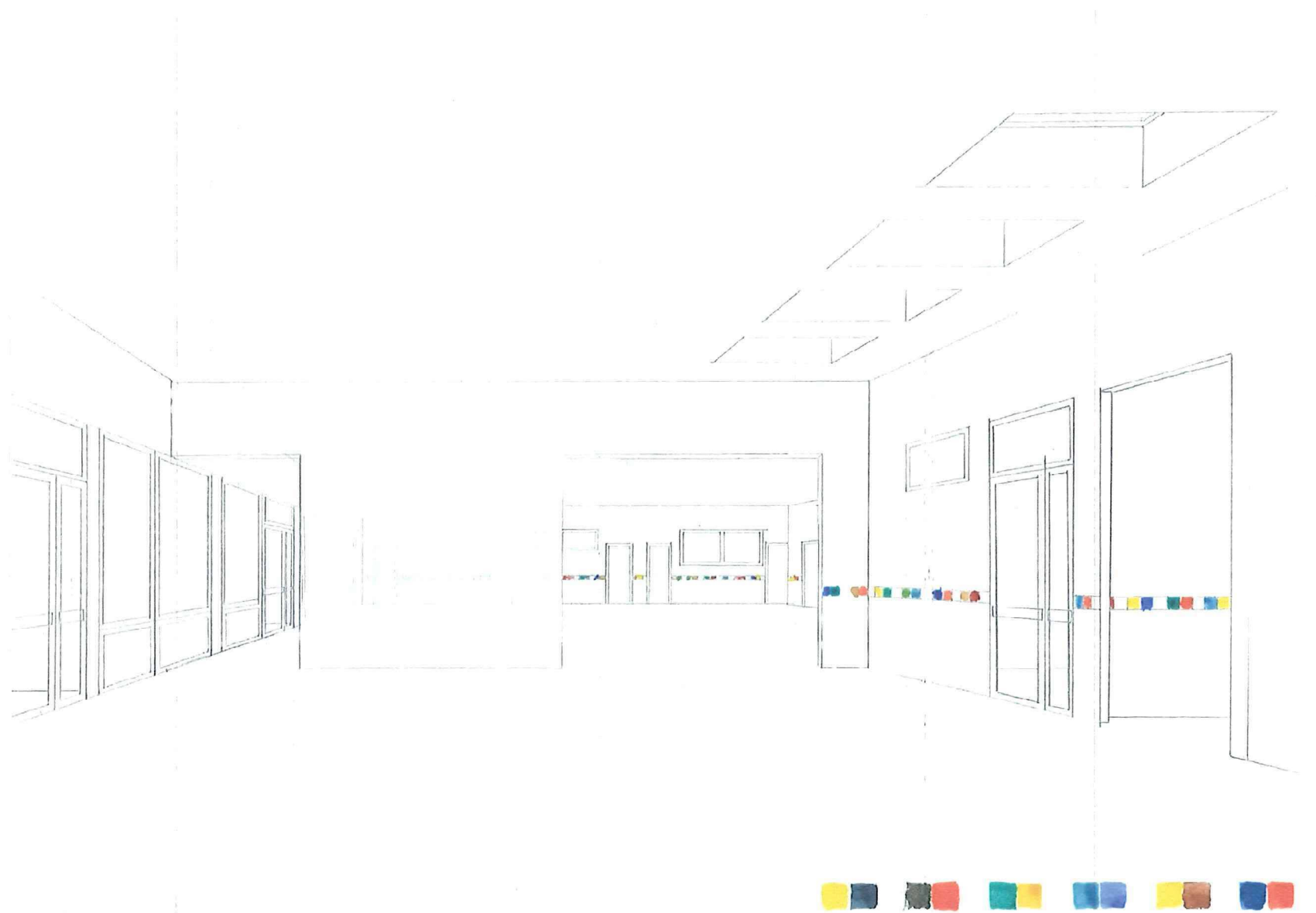
Snedes.

Binnen. De bestaande school: die blijft duidelijk. De gevel blijft de gevel. De klassen worden opengebroken. Maar blijven duidelijk. En wat nieuw is even zo zeer: duidelijk: metselwerk: betonblokken. Grijs. Geschilderd. En plafond in hout. Houten spanten en balken. Thuis.

En nu komt het: faience. Faience van wit. Faience van identiteit. Identiteit van kleuren. Van bij de naderen van de school. Scholen hebben iets met kleur. Kinderen hebben iets met kleur. Elk kind heeft zijn kleur. Ja, kleur. En faience. En dat dan terug naar de gevel: het wit is faience.

Polyvalente ruimte gezien vanaf onthaal

Binnen. Polyvalente ruimte kijkend naar eethoek

Le tableau de cette page donne l'interprétation de ce que serait le gène des chiffres arabes d'après le nombre de leurs angles.

Les chiffres

Nous avons reçu un jour de Sa Majesté Hassan II des éclaircissements sur les chiffres arabes, à l'occasion de l'anecdote suivante.

Pour un cadeau qui devait être fait au roi, un bijoutier avait reçu commande d'une montre. Le donateur avait bien précisé au bijoutier qu'il serait souhaitable que cette montre comportât des chiffres arabes.

Quelle ne fut pas la surprise du roi de se voir offrir une montre avec des chiffres indiens!

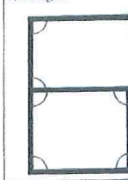

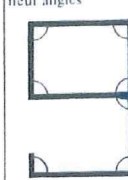

Et de s'exclamer :
Comment, à l'époque où précisément ce sont les chiffres arabes qui ont permis de réaliser le programme spatial et qui alimentent tous les ordinateurs du monde, un bijoutier étranger peut-il ignorer ce que sont réellement les chiffres arabes?

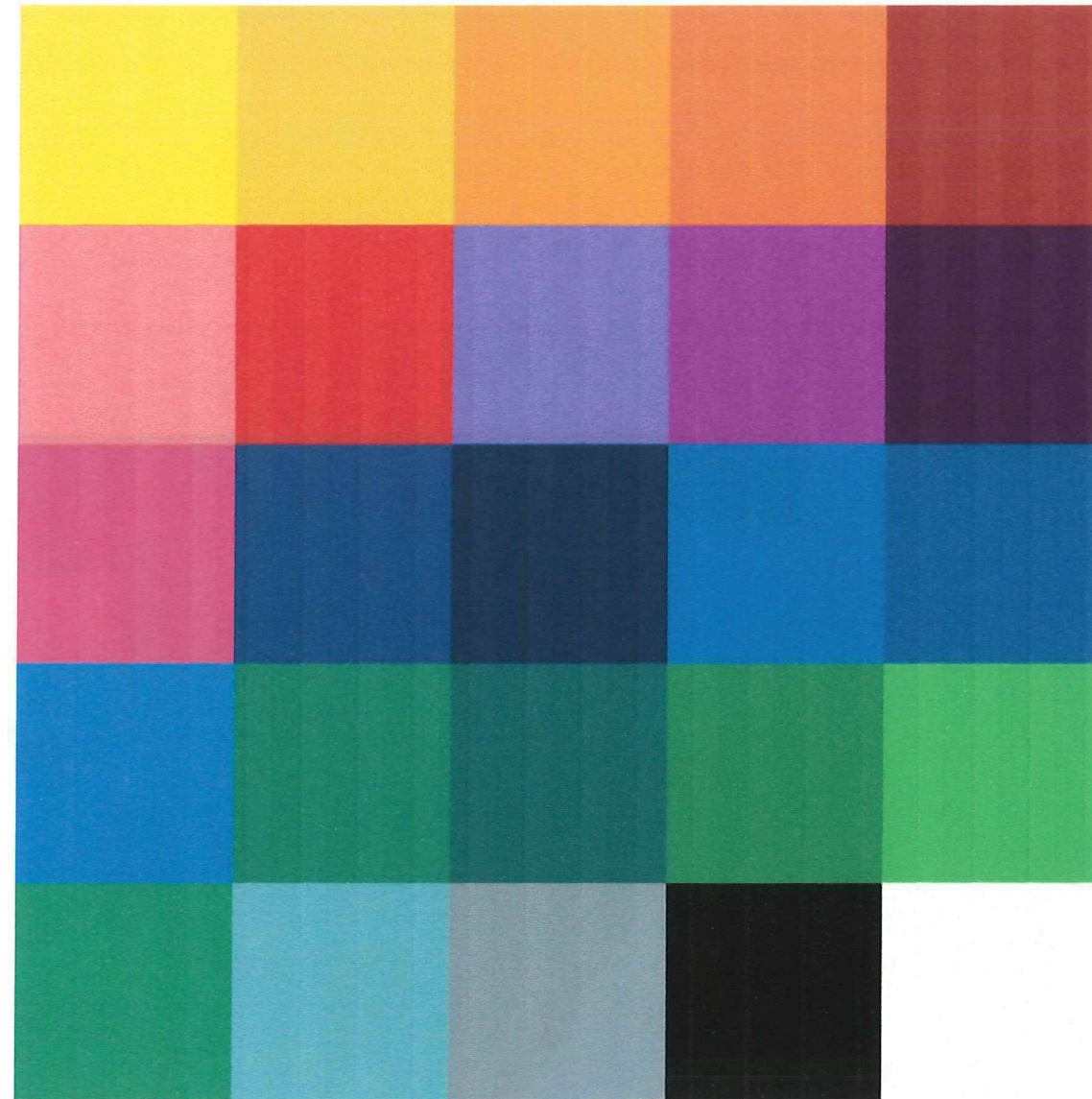
Nous rapportons ici, en anecdote, une interprétation sur l'origine des chiffres arabes qui seraient définis par le nombre des angles. Ces chiffres sont en fait ceux que nous utilisons quotidiennement :

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

En revanche, les chiffres indiens sont les suivants :

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ .

un angle 	deux angles 	trois angles
quatre angles 	cinq angles 	six angles
sept angles 	huit angles 	neuf angles
	absence de l'angle 	
<small>siffr (chiffre en français)</small>		

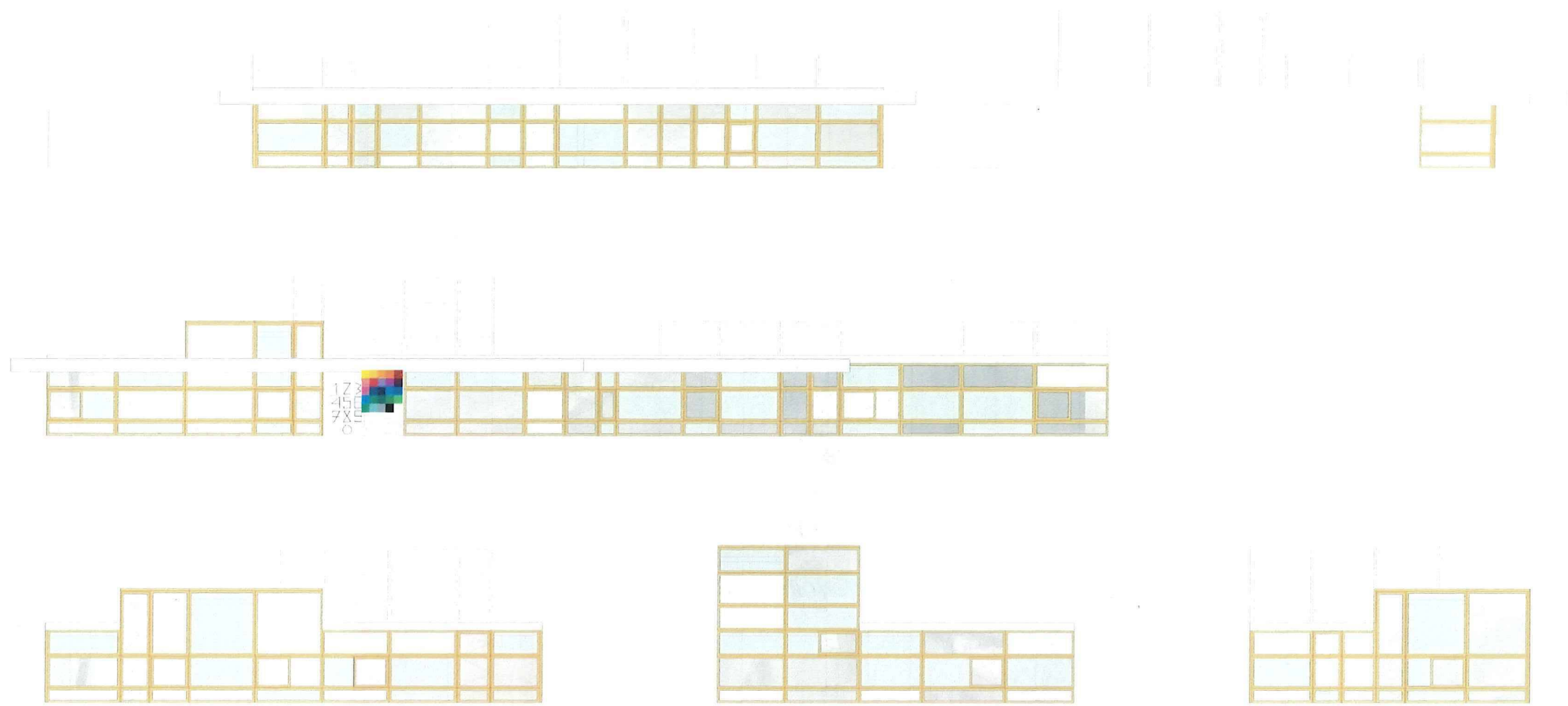
Nog iets over die kleuren faience. 2 lessen.

25 basiskleuren. Per kind; per kapstokje 2 kleuren. En dan een wit tegeltje erfussen. Het jaar dat school opengaat zal elke leerling daaruit mogen kiezen en daardoor voor altijd de school tekenen. Een lint van kleuren die de identiteit draagt van dat moment; van dat kind.

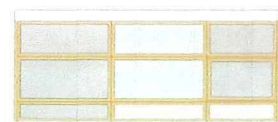
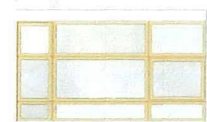
Tweede les. Elke klas krijgt een nummer. En het gaat als volgt: een mythe; een waarheid? Doet het er eigenlijk toe? Maar het is zo mooi. De Arabische cijfers zijn afgeleid van hoeken die ze tekenen. En de nul heeft geen hoek.

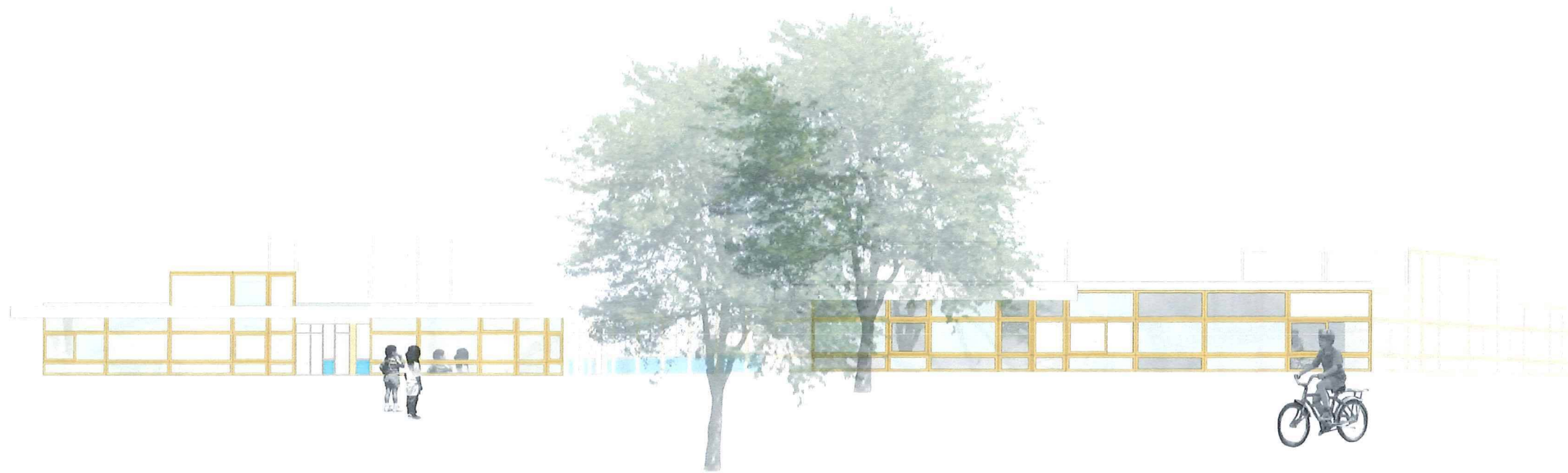
Dat wil onderwijs zijn: weten en genieten. Weten dat dat de oorsprong is; en genieten van dat schone systeem.

Zo zal dat ook zijn met de kleuren. 24 jaar later sta ik daar met mijn zoon opnieuw en laat hem mijn kleuren zien.

Al van bij de inkom.

De school gezien vanaf de speelplaats. Glas, spiegel en witte faïence. Kinderen en omgeving spiegelen zich terug terug in de school.

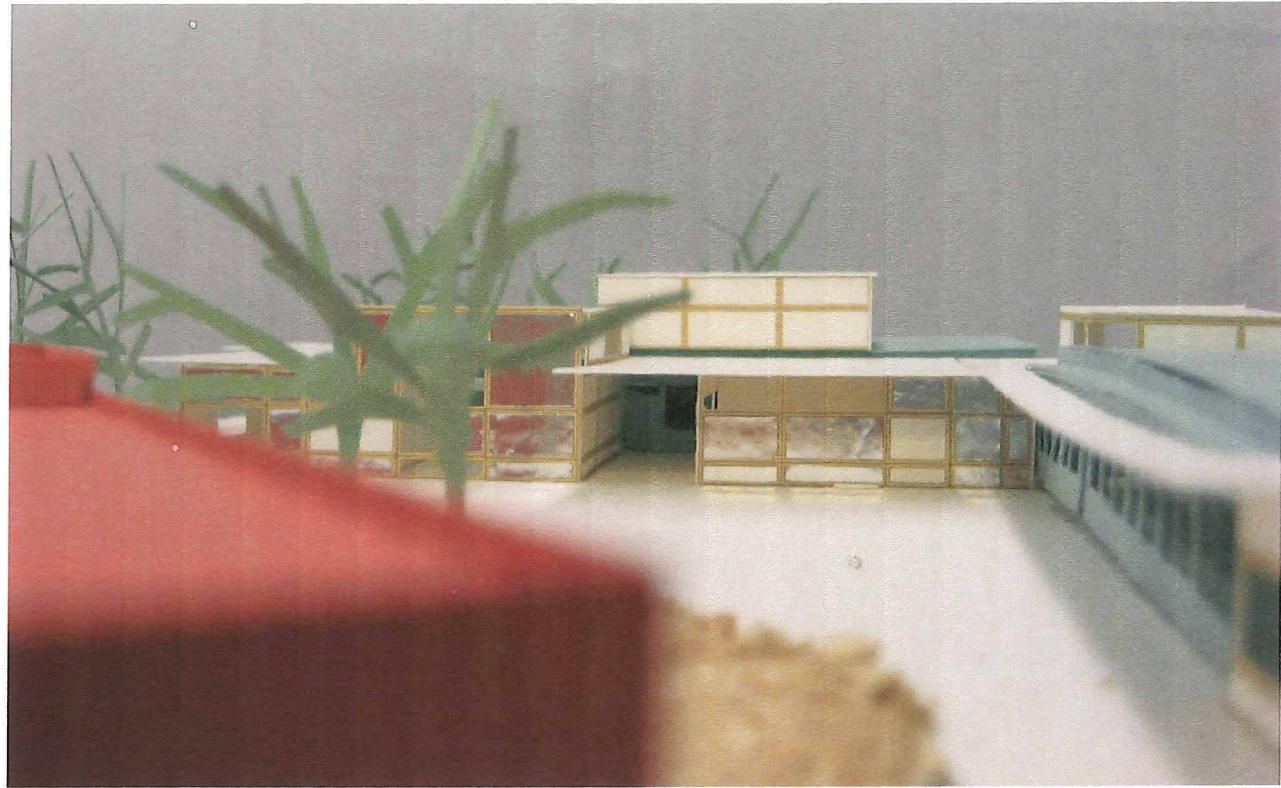
Zo is mijn school. Ze is de school van mijn vader. Moeder. Van mijzelf. En mijn zus. Straks van mijn kinderen. Eigenlijk nog steeds zoals ze was. Maar wat anders. Wat groter; maar nog steeds die school. Die school; die toen ze pas af was zo hoopvol modern was. Is het vandaag nog steeds; nog meer nog verder.

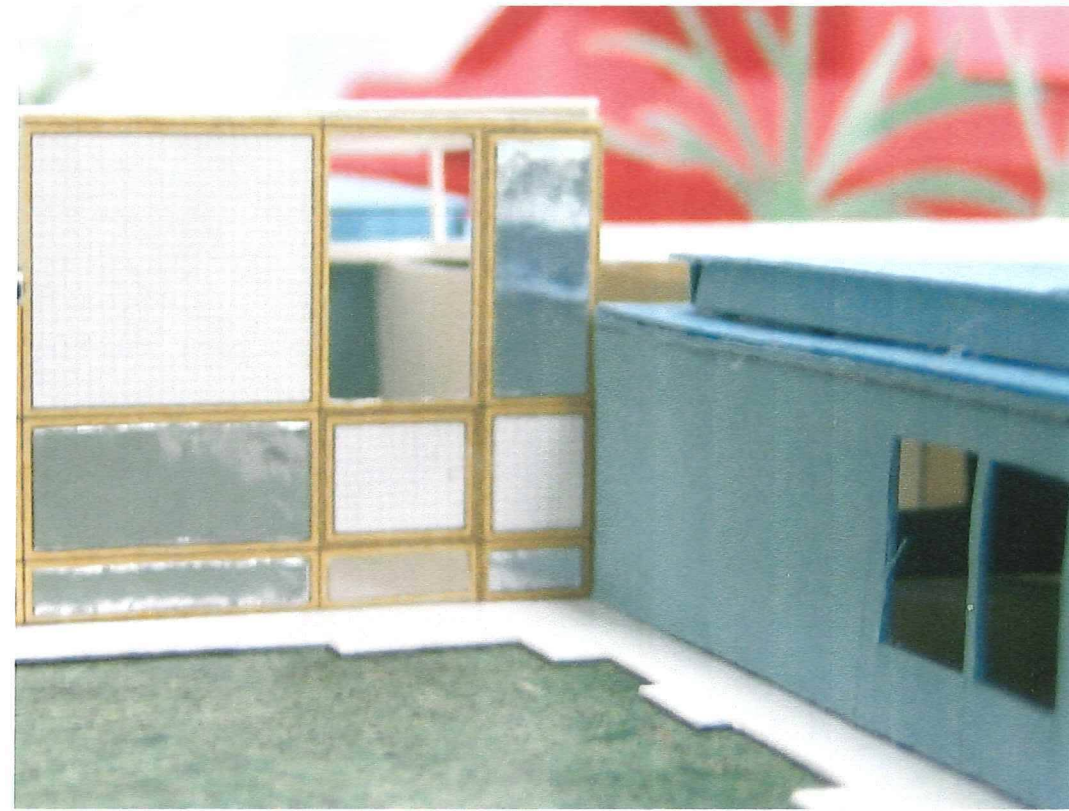
Ja, mijn school.

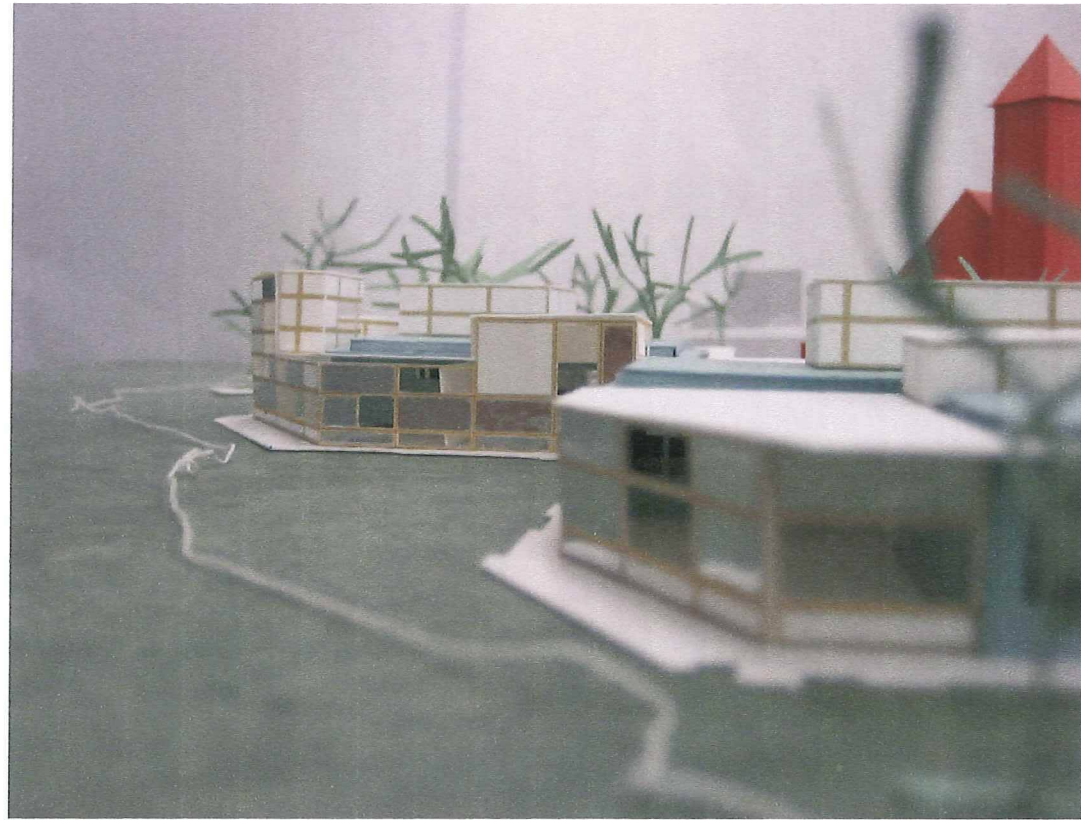
Meer.

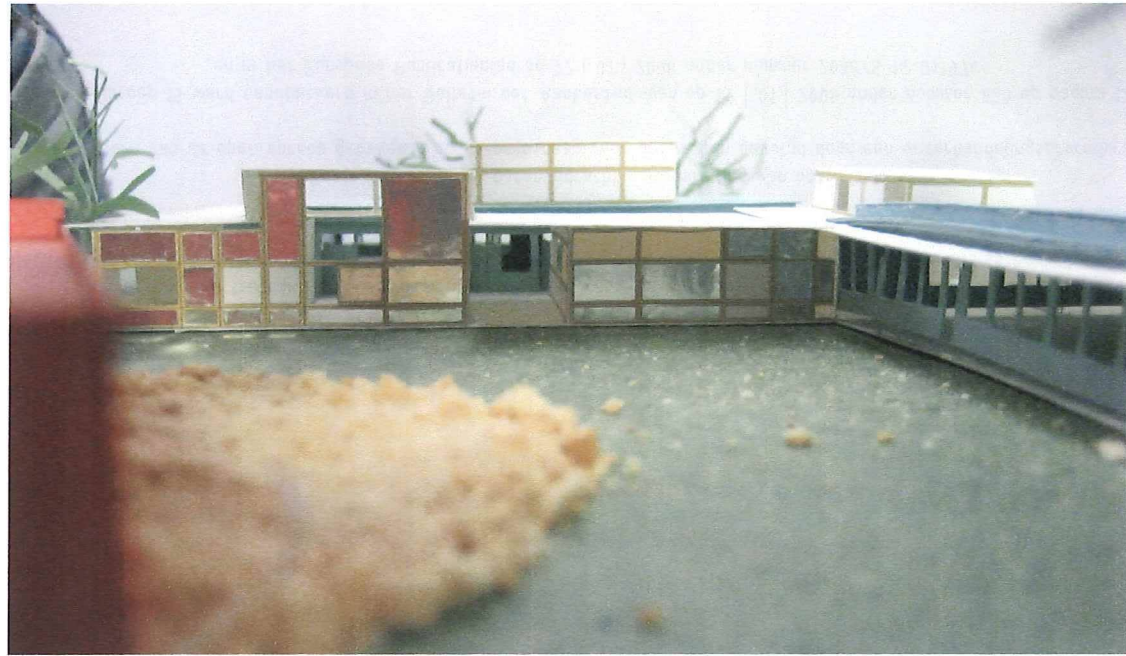
↑

We zien ernaar uit!